

Wiad. entomol.	30 (2): 84-98	Poznań 2011
----------------	---------------	-------------

Materiały do znajomości chrząszczy (Insecta: Coleoptera)
rezerwatu przyrody „Kuźnik” koło Piły

Materials to the knowledge of beetles (Insecta: Coleoptera) of the
„Kuźnik” nature reserve near Piła

Rafał RUTA¹, Andrzej MELKE²

¹Zakład Bioróżnorodności i Taksonomii Ewolucyjnej, Instytut Zoologiczny U. Wr.,
ul. Przybyszewskiego 63/77, 51-148 Wrocław; e-mail: scirtes@biol.uni.wroc.pl

²ul. Św. Stanisława 11/5, 62-800 Kalisz, e-mail: kusak@op.pl

ABSTRACT: The article supplements data on the beetles' fauna of the „Kuźnik” nature reserve near Piła. Detailed data on the occurrence of 158 species in the area are reported for the first time. 32 species are newly reported from Pomeranian Lake District.

KEY WORDS: Coleoptera, „Kuźnik” nature reserve, faunistics, new records, NW Poland.

Wstęp

Rezerwat krajobrazowy „Kuźnik” (pow. 96 ha) znajduje się na północnym skraju Piły (UTM: XU19), na granicy Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej i Pojezierza Pomorskiego w ujęciu przyjętym w „Katalogu fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1973). Argumenty za uznaniem stanowisk z terenu rezerwatu za leżące na Pojezierzu Pomorskim przytoczono we wcześniejszym opracowaniu (RUTA, MELKE 2002) i są tutaj podtrzymane. W skład rezerwatu wchodzi cztery jeziora o zróżnicowanej trofii oraz mozaika lasów (olsów, łągów, dąbrów) i borów sosnowych. W bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu, jednak już poza jego granicami znajdują się pozostałości nieistniejącej osady Kuźnica Pilska: aleje pomnikowych drzew oraz ruiny browaru. Dokładną charakterystykę obiektu zamieszczono w pracy RUTY i MELKE (2002) oraz RUTY i OWSIANNEGO (2004).

Od czasu opublikowania w 2002 r. wyników badań koleopterofauny rezerwatu (RUTA, MELKE 2002), udało się zgromadzić dodatkowe informacje o chrząszczach występujących w omawianym obiekcie. Składają się na nie: dane wymagające sprostowania, wynikające z błędów w oznaczeniach bądź reinterpretacji statusu niektórych gatunków w ostatnich latach; dane dotyczące kilku gatunków zebranych w pierwszym okresie badań (1999–2001), jednak z różnych względów nie uwzględnione w poprzedniej publikacji; dane pochodzące z obserwacji prowadzonych po 2002 r. Podobnie jak w poprzednim opracowaniu, uwzględniono dane z terenów leżących w bezpośrednim otoczeniu rezerwatu (nie dalej niż 200 m od jego granic), nazywanych umownie „otuliną”. Część nowych danych została opublikowana w pracach BOROWCA i in. (2010) i MAJEWSKIEGO (2008).

Bieżący artykuł miał na celu uzupełnić pracę RUTY i MELKE (2002) i stanowić punkt wyjścia dla obszernego podsumowania stanu wiedzy o chrząszczach rezerwatu i przyległych terenów położonych w tzw. Rynnie Jezior Kuźnickich. Ze względu na opóźnienia redakcyjne, praca ukazuje się już po opublikowaniu wspomnianego podsumowania (RUTA 2009), w którym ogólnikowo (w tabeli) zacytowano informacje przedstawione w formie szczegółowej w niniejszym artykule.

Nazewnictwo przyjęto za katalogiem chrząszczy Palearktyki (LÖBL, SMETANA 2003, 2004, 2006, 2007, 2008, 2010), z wyjątkiem Curculionoidea (za: WANAT, MOKRZYCKI 2005).

Weryfikacja błędnych danych

Dane dotyczące *Lordithon trimaculatus* (PAYK.) (RUTA, MELKE 2002; RUTA 2009) należy odnieść do *Lordithon exoletus* (ER.).

W tabeli 2 i na str. 89 (RUTA, MELKE 2002) omyłkowo podano *Mycetochara linearis* (ILL.). W rzeczywistości, dane te należy odnieść do *Mycetochara axillaris* (PAYK.).

Scymnus rubromaculatus (GOEZE) wykazano na podstawie pojedynczej samicy. Zgodnie z obecną wiedzą autora (RR), oznaczenie jest niepewne i należy wymieniony gatunek skreślić z listy chrząszczy rezerwatu.

Zgodnie z rewizją zachodniopalearktycznych Corylophidae (BOWESTEAD 1999), okazy oznaczane jako *Orthoperus mundus* MATTH. w rzeczywistości należą do gatunku *Orthoperus corticalis* (REDT.).

Wyniki obserwacji uzupełniających

W latach 2001–2009 odnaleziono 158 gatunków niewykazanych w pracy RUTY i MELKE (2002) z terenu rezerwatu „Kuźnik” i jego otuliny (Tab.), w tym 32 gatunki nieznane wcześniej z Pojezierza Pomorskiego.

Tab. Wykaz chrząszczy stwierdzonych w rezerwacie przyrody „Kuźnik” i jego bezpośrednim otoczeniu w trakcie badań uzupełniających: * – teren rezerwatu; ! – gatunek nowy dla Pojezierza Pomorskiego; oddz. – oddział leśny; T – aleja topolowa; KD – jez. Kuźnik Duży; KM – jez. Kuźnik Mały; KR – podściółka z hodowli królików składowana w sąsiedztwie ruin browaru; KU – jez. Kuźniczek; SR – na S od Jeziora Rudnickiego, w sąsiedztwie browaru; RB – ruiny browaru; **wyfluszczone** stanowiska znajdujące się w „otulinie” rezerwatu

A checklist of Coleoptera recorded in the Kuźnik nature reserve and its surroundings during supplementary studies: * – area of the reserve; ! – newly recorded from Pomeranian Lake District; oddz. – forest section; T – poplar alley; KD – Kuźnik Duży lake; KM – Kuźnik Mały Lake; KR – litter from rabbits breeding deposited near remnants of the brewery; KU – Kuźniczek lake; SR – S from the Rudnickie lake, in the vicinity of brewery; RB – remnants of the brewery; localities in the buffer zone of the reserve are in **bold**

Gatunek Species	Stanowisko Locality	Data Date	Liczba osobn., Uwagi Number of specimens, Remarks
1	2	3	4
DYTISCIDAE [4]			
<i>Agabus unguicularis</i> (THOMS.)	KU	22 VII 2001	1
<i>Colymbetes fuscus</i> (L.)	RB	2 V 2007	1
<i>Hydaticus seminiger</i> (DE GEER)	KU	4 V 2008	1
<i>Cybister lateralimarginalis</i> (DE GEER)	KM	VII 2005	2
CARABIDAE [10]			
<i>Patrobus atrorufus</i> STRAM	oddz. 191	24 VIII 2003	MAJEWSKI 2008
<i>Dyschirius aeneus</i> (DEJ.)	oddz. 193b	4 V 2008	1
<i>Acupalpus exiguus</i> DEJ.	oddz. 193b	5 V 2006, 29 IV 2007	3, !
<i>Acupalpus flavicollis</i> (STURM)	oddz. 193b	5 V 2006, 29 IV 2007	3
<i>Acupalpus meridianus</i> (L.)	oddz. 193b	29 IV 2007	1
<i>Acupalpus parvulus</i> (STURM)	oddz. 193b	5 V 2006	1, !
<i>Anthracus consputus</i> (DUFT.)	oddz. 193b	5 V 2006	1

Tab. c.d.

1	2	3	4
<i>Pterostichus gracilis</i> (DEJ.)	oddz. 193b	29 IV 2007	4
<i>Pterostichus rhaeticus</i> HEER	oddz. 193b	29 IV 2007	1
<i>Pterostichus minor</i> (GYLL.)	oddz. 193b	4 V 2008	1
HELOPHORIDAE [1]			
<i>Helophorus nanus</i> STURM	oddz. 193b	29 IV 2007	1
HYDROPHILIDAE [12]			
<i>Sphaeridium scarabeoides</i> (L.)	KR	17 V 2003	2
<i>Cercyon impressus</i> (STURM)	KR	17 V 2003	1
<i>Cercyon lateralis</i> (MARSH.)	KR	17 V 2003	1
<i>Cercyon terminatus</i> (MARSH.)	KR	17 V 2003	1, !
<i>Cercyon unipunctatus</i> (L.)	KR	17 V 2003	10, !
<i>Cercyon ustulatus</i> (PREYSSL.)	oddz. 193b	4 V 2008	1
<i>Cryptopleurum crenatum</i> (PANZ.)	KR	17 V 2003	1
<i>Cryptopleurum minutum</i> (FABR.)	KR	17 V 2003	2
<i>Anacaena lutescens</i> (STEPH.)	oddz. 193b	25 VIII 2005	1
<i>Helochares obscurus</i> (O. F. MÜLL.)	KM	3 VI 2007	1
<i>Enochrus affinis</i> (THUNB.)	oddz. 193b	25 VIII 2005	1
<i>Enochrus coarctatus</i> (GREDLER)	oddz. 193b	25 VIII 2005, 29 IV 2007	2
HISTERIDAE [1]			
<i>Carcinops pumilio</i> (ER.)	KR	17 V 2003	7
HYDRAENIDAE [1]			
<i>Limnebius parvulus</i> (HERBST)	oddz. 193b	25 VIII 2005, 23 V 2008	2
PTILIIDAE [1]			
<i>Acrotichis fascicularis</i> (HERBST)	*	24 VIII 2003	MAJEWSKI 2008
LEIODIDAE [3]			
<i>Leiodes rugosa</i> STEPH.	RB	20 IX – 11 X 2003	2, puł. Barbera

Tab. c.d.

1	2	3	4
<i>Anisotoma axillaris</i> GYLL.	oddz. 192h	24 V 2008	1
<i>Choleva jeanneli</i> BRITTEN	RB	4 V 2008	1, !
SCYDMAENIDAE [1]			
<i>Euconus hirticollis</i> (ILL.)	oddz. 193b	4 V 2008	8, !
STAPHYLINIDAE [42]			
<i>Arpedium quadrum</i> (GRAV.)	RB	2 V 2007	1, !
<i>Lesteva longoeltrata</i> (GOEZE)	oddz. 193b	23 V 2008	3
<i>Claviger longicornis</i> P. W. J. MÜLL.	RB	6 VIII 2003, 20 VIII 2003	2
<i>Bythinus burrelli</i> DENNY	SR	11 X 2008	1, !
<i>Bythinus macropalpus</i> AUBÉ	RB	6 VIII 2003	5, !
<i>Mycetoporus baudueri</i> MULS. et REY	RB	V 2008	1
<i>Tachinus fimetarius</i> GRAV.	KM	3 VI 2007	2
<i>Tachinus rufipes</i> (L.)	KU	5 V 2006	1
<i>Tachyporus nitidulus</i> (FABR.)	RB	2 V 2007	1
<i>Aleochara spadicea</i> (ER.)	RB	20 IX – 11 X 2003	1, !, puł. Barbera
<i>Atheta zosteræ</i> (THOMS.)	oddz. 193b	3 VI 2007	1
<i>Dochmonota clancula</i> (ER.)	oddz. 193b	29 IV 2007	1, !
<i>Falagria caesa</i> (ER.)	oddz. 193b	29 IV 2007	4
<i>Zyras cognatus</i> (MARK.)	T	V 2007	1
<i>Zyras collaris</i> (PAYK.)	oddz. 193b	5 V 2006	1
<i>Myllaena infusata</i> KRAATZ	oddz. 193b	29 IV 2007, 5 V 2006	2, !
<i>Ilyobates nigricollis</i> (PAYK.)	RB	6 VIII 2003	1, martwy
<i>Scaphisoma agaricinum</i> (L.)	oddz. 192ab	23 V 2008	2
<i>Coprophilus striatulus</i> (FABR.)	RB	2 V 2007	1
<i>Carpelimus corticinus</i> (GRAV.)	oddz. 193b	29 IV 2007	3
<i>Carpelimus exiguus</i> (ER.)	oddz. 193b	5 V 2006	1, !
<i>Carpelimus lindrothi</i> PALM	oddz. 193b	5 V 2006, 29 IV 2007	2, !

Tab. c.d.

1	2	3	4
<i>Stenus crassus</i> STEPH.	oddz. 193b	29 IV 2007	1
<i>Stenus formicetorum</i> MANNH.	oddz. 193b	29 IV 2007	3
<i>Stenus formicatus</i> STEPH.	oddz. 193b, KM	29 IV 2007, 2 V 2007	4, !
<i>Stenus junco</i> (PAYK.)	oddz. 193b, KM	29 IV 2007, 2 V 2007	1
<i>Stenus nitens</i> STEPH.	oddz. 193b	29 IV 2007	1, !
<i>Ochtheophilum fracticorne</i> (PAYK.)	oddz. 193b	5 V 2006	4
<i>Lathrobium fulvipenne</i> (GRAV.)	RB	6 VIII 2003	1, martwy
<i>Tetartopeus scutellaris</i> (NORDM.)	KM	2 V 2007	2
<i>Sunius melanocephalus</i> (FABR.)	SR	11 X 2008	2
<i>Scopaeus laevigatus</i> (GYLL.)	oddz. 193b	5 V 2006	2
<i>Erichsonius subopacus</i> HOCHH.	KM	2 V 2007	1, !
<i>Philonthus carbonarius</i> (GRAV.)	oddz. 193b	5 V 2006	1
<i>Philonthus corvinus</i> ER.	KM	2 V 2007	3
<i>Philonthus micans</i> (GRAV.)	oddz. 193b	6 VI 2007	1, !
<i>Philonthus micantoides</i> (BEN. et LOHSE)	oddz. 193b	6 VI 2007	1, !
<i>Philonthus umbratilis</i> (GRAV.)	KM	3 VI 2007	3
<i>Acylophorus glaberrimus</i> (HERBST)	KM	2 V 2007	2
<i>Quedius humeralis</i> (STEPH.)	RB	V 2008	1
<i>Ocypus brunnipes</i> (FABR.)	RB	X 2003	1
<i>Ontholestes tessellatus</i> (GEOFFR.)	KR	17 V 2003	2
SCARABAEIDAE [2]			
<i>Aphodius distinctus</i> (O. F. MÜLL.)	oddz. 192, *	24 IX 2005, 24 V 2008	2
<i>Protaetia marmorata</i> (FABR.)	SR	V 2009	6
CLAMBIDAE [2]			
<i>Clambus pubescens</i> REDT.	KR	17 V 2003	9, !
<i>Clambus punctulum</i> (BECK)	KR	17 V 2003	1, !

Tab. c.d.

1	2	3	4
SCIRTIDAE [1]			
<i>Elodes minuta</i> (L.)	oddz. 191fg, oddz. 192ab	23 V 2008	8
BUPRESTIDAE [1]			
<i>Agrilus sulcicollis</i> LACORD.	oddz. 191	23 V 2008	1, !
BYRRHIDAE [1]			
<i>Morychus aeneus</i> (FABR.)	oddz. 192ab	23 V 2008	1
HETEROCERIDAE [2]			
<i>Heterocerus fenestratus</i> (THUNB.)	KU	29 IV 2007	1
<i>Heterocerus fuscus</i> KIES.	KM, KU	29 IV 2007, 23 V 2008	4
ELATERIDAE [8]			
<i>Ampedus pomorum</i> (HERBST)	oddz. 194k	5 XII 1999	2
<i>Sericus brunneus</i> (L.)	oddz. 192/193	23 V 2008	1
<i>Adrastus pallens</i> (FABR.)	oddz. 191	22 VII 2001	1
<i>Prosternum tessellatum</i> (L.)	oddz. 192h	24 V 2008	1
<i>Selatosomus cruciatus</i> (L.)	T	23 V 2008	1
<i>Limonius minutus</i> (L.)	*	23 V 2008	1
<i>Athous haemorrhoidalis</i> (FABR.)	oddz. 192ab	23 V 2008	2
<i>Dicronychus cinereus</i> (HERBST)	T	11 V 2000, 13 V 2001	1
THROSCIDAE [1]			
<i>Trixagus dermestoides</i> (L.)	KD	1 VII 2005, 3 VI 2007	3
CANTHARIDAE [4]			
<i>Malthodes crassicornis</i> (MAEKLIN)	oddz. 192ab	23 V 2008	1, !
<i>Malthodes</i> cf. <i>flavoguttatus</i> KIES.	*	3 VI 2007	1
<i>Malthodes</i> cf. <i>guttifer</i> KIES.	*	3 VI 2007	2
<i>Malthodes marginatus</i> (LATR.)	oddz. 192ab	23 V 2008	1

Tab. c.d.

1	2	3	4
PTINIDAE [1]			
<i>Ernobius longicornis</i> (STURM)	oddz. 193b	23–24 V 2008	1
DASYTIDAE [2]			
<i>Dasytes fuscus</i> (ILLIGER)	oddz. 193b	23–24 V 2008	1
<i>Dasytes niger</i> GYLL.	KU, oddz. 193b	3 VI 2007, 23–24 V 2008	3
MALACHIIDAE [1]			
<i>Clanoptilus viridis</i> (FABR.)	KU	23 V 2003	4
NITIDULIDAE [2]			
<i>Meligethes aeneus</i> (FABR.)	oddz. 192, oddz. 193	23–24 V 2008	16
<i>Epuraea marseuli</i> REITT.	oddz. 161	15 IV 2001	1, w soku brzozy
MONOTOMIDAE [3]			
<i>Rhizophagus perforatus</i> ER.	RB	21 XI 2004	1, !
<i>Rhizophagus parallelcollis</i> (GYLL.)	RB	2 V 2007	2
<i>Monotoma picipes</i> HERBST	KR	17 V 2003	3
PHALACRIDAE [3]			
<i>Phalacrus caricis</i> STURM	*	23 V 2008	1
<i>Phalacrus corruscus</i> (PANZ.)	oddz. 193b	23 V 2008	1
<i>Stilbus atomarius</i> (L.)	oddz. 193b	4 V 2008	1
CRYPTOPHAGIDAE [1]			
<i>Cryptophagus scutellatus</i> NEWMANN	RB	2 V 2007	7
ENDOMYCHIDAE [1]			
<i>Mycetaea subterranea</i> (FABR.)	RB	21 XI 2004	2
COCCINELLIDAE [3]			
<i>Coccinella septempunctata</i> (L.)	*	IX 2008	1
<i>Harmonia quadripunctata</i> (PONTOPP.)	T	23 V 2008	1, martwy
<i>Calvia decemguttata</i> (L.)	RB	2 V 2007	1

Tab. c.d.

1	2	3	4
CORYLOPHIDAE [1]			
<i>Sericoderus lateralis</i> (GYLL.)	SR	11 X 2008	8, !
CIIDAE [1]			
<i>Cis punctulatus</i> GYLL.	oddz. 191g	2 V 2007	2, !
MELANDRYIDAE [2]			
<i>Orchesia luteipalpis</i> (MULS. et GUILL.)	oddz. 192g	15 IV 2001	4
<i>Wanachia triguttata</i> (GYLL.)	oddz. 191g, oddz. 192h	2 V 2007, 24 V 2008	2
ZOPHERIDAE [1]			
<i>Bitoma crenata</i> (FABR.)	SR	23 V 2008	4
TENEBRIONIDAE [1]			
<i>Eledona agricola</i> (HERBST)	T	V 2009	4, !
MELOIDAE [1]			
<i>Meloe violaceus</i> MARSH.	oddz. 192b	IV 2005	1
SCRAPTIIDAE [2]			
<i>Anaspis flava</i> (L.)	oddz. 192ab	23 V 2008	4
<i>Anaspis frontalis</i> (L.)	KM	3 VI 2007	1
CERAMBYCIDAE [4]			
<i>Prionus coriarius</i> (L.)	oddz. 192	11 V 2009	1
<i>Grammoptera ruficornis</i> (FABR.)	oddz. 192ab	23 V 2008	2
<i>Alosterna tabacicolor</i> (DE GEER)	E brz. Rudn	23 V 2008	2
<i>Acanthocinus aedilis</i> (L.)	oddz. 193j	2 V 2007	1
CHRYSOMELIDAE [10]			
<i>Cryptocephalus decemmaculatus</i> (L.)	*	3 VI 2007	1
<i>Prasocuris phellandrii</i> (L.)	*	29 IV 2007	1
<i>Gonioctena quinquepunctata</i> (FABR.)	oddz. 192h	24 V 2008	1, !
<i>Galerucella griseascens</i> (JOANNIS)	oddz. 193b	28 IV 2007, 4 V 2008, 23 V 2008	4

Tab. c.d.

1	2	3	4
<i>Galeruca tanacetii</i> (L.)	*	24 IX 2005	1
<i>Lochmaea crataegi</i> (FORSTER)	na S od rez.	23 V 2008	1
<i>Phyllotreta tetrastigma</i> (COMOLLI)	oddz. 192ab	23 V 2008	1
<i>Longitarsus melanocephalus</i> (DE GEER)	*	24 IX 2005	1
<i>Longitarsus tabidus</i> (FABR.)	*	24 IX 2005	1
<i>Cassida rubiginosa</i> O. F. MÜLLER	oddz. 193b	29 IV 2007	1
RHYNCHITIDAE [1]			
<i>Neocoenorrhinus germanicus</i> (HERBST)	oddz. 192/93	23 V 2008	2
ATTELABIDAE [1]			
<i>Byctiscus betulae</i> (L.)	oddz. 193	12 V 2007	1
APIONIDAE [2]			
<i>Perapion violaceum</i> (KIRBY)	oddz. 192/93	23 V 2008	2
<i>Betulapion simile</i> (KIRBY)	oddz. 193b	23 V 2008	1
CURCULIONIDAE [16]			
<i>Phyllobius arborator</i> (HERBST)	oddz. 193b	23 V 2008	2
<i>Sitona macularius</i> (MARSH.)	oddz. 193b	23 V 2008	2
<i>Lixus iridis</i> OLIV.	SR	23 V 2008	1
<i>Stereocorynes truncorum</i> (GERM.)	T	IV 2007	1
<i>Bagous frit</i> (HERBST)	oddz. 193b	4 V 2008	7, !
<i>Dorytomus taeniatus</i> (FABR.)	RB	I 2009	1
<i>Anthonomus rubi</i> (HERBST)	oddz. 192/93	23 V 2008	5
<i>Gymnetron villosulum</i> GYLL.	oddz. 192h	24 V 2008	1
<i>Orchestes calceatus</i> (GERM.)	KU	23 V 2003	1, !
<i>Rhamphus oxyacanthae</i> (MARSH.)	oddz. 192/193	23 V 2008	4
<i>Rhamphus pulicarius</i> (HERBST)	oddz. 192/93	23 V 2008	2
<i>Pelenomus canaliculatus</i> (FAHR.)	oddz. 193b	4 V 2008	1
<i>Coeliodinus nigratarsis</i> (HARTM.)	*	23 V 2008	1, !
<i>Ceutorhynchus constrictus</i> (MARSH.)	oddz. 192/93	23 V 2008	4
<i>Ceutorhynchus pervicax</i> WEISE	oddz. 193b	23 V 2008	2, !
<i>Scolytus ratzeburgi</i> JANSON	oddz. 193	3 VI 2007	1

Dokładniejsze dane o stanowiskach kilkunastu gatunków zasługujących na szczególną uwagę przedstawiono poniżej. O ile nie zaznaczono inaczej, okazy były łowione przez pierwszego autora.

Leiodes rugosa STEPH.

– w przedsionku ruin browaru, wśród butwiejących liści, 20 IX – 11 X 2003 – 2 ex. w pułpkę Barbera.

Spotykany jesienią. Znany w Polsce z nielicznych stanowisk; z Pojezierza Pomorskiego wykazywany ostatnio 60 lat temu (BURAKOWSKI i in. 1978).

Choleva jeanneli BRITTEN

– ruiny browaru na południe od rezerwatu, 4 V 2008 – 1 ex., leg. K. ŻUK.

Gatunek bardzo rzadko łowiony w Polsce, ostatnio odnaleziony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej przez KONWERSKIEGO i SIENKIEWICZA (2005).

Aleochara spadicea (ER.)

– w przedsionku ruin browaru, wśród butwiejących liści, 20 IX – 11 X 2003 – 1 ex. w pułpkę Barbera.

Gatunek związany z gniazdami kretów i myszy, w północnej części kraju znany wyłącznie z okolic Poznania (BURAKOWSKI i in. 1981). Z uwagi na skryty tryb życia spotykany jest wyjątkowo rzadko. Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Atheta zosteræ (THOMS.)

– jez. Kuźnik Mały, południowo-zachodni brzeg, 3 VI 2007 – 1 ex.

Znany tylko z sześciu krain, spotykany w rozkładających się szczątkach roślinnych (BURAKOWSKI i in. 1981; MELKE, MACIEJEWSKI 1999; SMOLEŃSKI, SZUJECKI 2001). Od 130 lat nie wykazywany z Pojezierza Pomorskiego.

Dochmonota clancula (ER.)

– oddz. 193b, wypłazane przez wydeptywanie na torfowisku, 29 IV 2007 – 1 ex.

W Polsce gatunek znany jest z nielicznych, rozproszonych stanowisk. Wykazany z czterech krain, głównie z południowej części kraju (BURAKOWSKI i in. 1981). Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Carpelimus exiguus (ER.)

– oddz. 193b, wypłazane przez wydeptywanie na torfowisku, 5 V 2006 – 1 ex.

Gatunek bardzo szeroko rozprzestrzeniony, prawdopodobnie kosmopolityczny, związany z pobrzeżami wód, znany z nielicznych stanowisk w Polsce (BURAKOWSKI in.1979). Spotykany w napływkach a także na słonawiskach śródlądowych. Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Carpelimus lindrothi PALM

– oddz. 193b, wypłaszane przez wydeptywanie na torfowisku, 29 IV 2007 – 1 ex.

Niedawno wykazany z Niziny Mazowieckiej i Dolnego Śląska; występuje w miejscach wilgotnych (BURAKOWSKI i in. 2000). W Polsce jest zapewne znacznie częstszy, lecz nie odróżniany od innych gatunków z rodzaju *Carpelimus* LEACH, a w szczególności od *C. nitidus* (BAUDI). Oznaczanie gatunków z tego rodzaju umożliwił opublikowany niedawno klucz (SZUJECKI 2008). Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Erichsonius subopacus HOCHH.

– Kuźnik Mały, południowo-zachodni brzeg, 2 V 2007 – 1 ex.

Bardzo rzadko łowiony gatunek, znany z Dolnego Śląska na podstawie danych sprzed ponad 50 lat, z Gołuchowa koło Kalisza (KUBISZ, MELKE 1994) oraz z rez. „Gipsowa Góra” na Górnym Śląsku (MELKE, GRZYWOCZ 2002). Występuje na pobrzeżach wód i na torfowiskach (BURAKOWSKI i in. 1980). Bywa wydeptywany z mokrej ściółki liściastej, ale łowiony także w dołach po wybranym piasku na stanowiskach kserotermicznych. Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Philonthus micantoides (LOHSE in BEN. et LOHSE)

– oddz. 193b, wypłaszane przez wydeptywanie na torfowisku, 6 VI 2007 – 1 ex.

Niedawno odnaleziony w Polsce na kilku stanowiskach – na Wyżynie Lubelskiej i Roztoczu (BURAKOWSKI i in. 2000) oraz w Puszczy Boreckiej (MELKE, MACIEJEWSKI 1999). W rezerwacie „Kuźnik”, podobnie jak na innych stanowiskach, występuje razem z pokrewnym *Philonthus micans* (GRAV.). Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Protaetia marmorata (FABR.)

– lipy przy ruinach browaru na południe od rezerwatu, wyhodowane z larw znalezionych w próchnowisku osiowym ściętej lipy, 13 IV 2009 – 4 exx.

Gatunek występujący lokalnie (BURAKOWSKI i in. 1983), w okolicach Piły znany jedynie z kilku stanowisk. Stanowisko sąsiadujące z rez. „Kuźnik” zostało zniszczone w wyniku wycięcia starej (ok. 150 letniej) lipy.

Rhizophagus perforatus ER.

– ruiny browaru na południe od rezerwatu, 21 XI 2004 – 1 ex.

W Polsce rzadko spotykany, występuje pod korą drzew liściastych, w próchniejącym drewnie, w rozkładających się szczątkach roślinnych (BURAKOWSKI i in. 1986). Nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

Rhizophagus parallelocolis (GYLL.)

– ruiny browaru na południe od rezerwatu, 2 V 2007 – 2 exx.

Gatunek prowadzi skryty tryb życia, spotykany m.in. na pleśniejących podłożach w piwnicach, znany z nielicznych stanowisk w Polsce (BURAKOWSKI i in. 1986).

Orchesia luteipalpis (MULS. et GUILL.)

– zachodni brzeg Jeziora Rudnickiego, oddz. 192g, wyhodowane z owocników *Inonotus radiatus* (SOWERBY) rosnących na olszy, 15 IV 2001 – 4 exx.

Chrząższe odnaleziono wśród kilkudziesięciu okazów *O. micans* (PANZ.) wykazanych w poprzedniej pracy (RUTA, MELKE 2002).

Bagous frit (HERBST)

– oddz. 193b, wypłaszane przez wydeptywanie na torfowisku, 4 V 2008 – 4 exx.

Występuje wiosną na torfowisku nad jeziorem Kuźniczek. Uznawany za bardzo rzadko spotykany gatunek, w północnej Polsce znany z kilku stanowisk na podstawie danych sprzed ponad 70 lat (BURAKOWSKI i in. 1995).

Podsumowanie

Po uwzględnieniu danych przedstawionych w niniejszej pracy liczba chrząszczy znanych z rezerwatu wynosi 477, z otuliny 293, z otuliny i rezerwatu 672. W rezerwacie „Kuźnik” występują przedstawiciele 70 rodzin krajowej koleopterofauny. Szereg gatunków to taksony rzadkie w skali kraju (m.in. *Leiodes rugosa* STEPH., *Choleva jeanneli* BRITTEN, *Euconnus hirticollis* (ILL.), *Claviger longicornis* P. W. J. MÜLL., *Carpelimus lindrothi* PALM, *Acylophorus wagenschieberi* KIES., *Cyphon hilaris* NYH., *Calambus bipustulatus* (L.), *Cantharis paludosa* FALLÉN, *Rhizophagus parallelocolis* (GYLL.), *Wanachia triguttata* (GYLL.), *Scaptia fuscata* P. W. J. MÜLL., *Donacia obscura* GYLL.).

Rezerwat stanowi regionalnie ważne refugium koleopterofauny związanej ze źródłiskami, kompleksami torfowisk przejściowych i martwym drewnem.

SUMMARY

”Kuźnik” is a landscape nature reserve (96ha) established in 1926 in the vicinity of Piła (N Poland). The first study devoted to the Coleoptera of the ”Kuźnik” nature reserve was published by RUTA & MELKE in 2002. Since then, a relatively large amount of new data has accumulated. New records are reported in the present paper. 158 taxa were newly found in the studied object, including 32 species newly recorded from Pomeranian Lake District. Total number of Coleoptera recorded from the ”Kuźnik” nature reserve and its buffer zone is 672, with numerous interesting species, e.g. *Leiodes rugosa* STEPH., *Choleva jeanneli* BRITTEN, *Euconnus hirticollis* (ILL.), *Claviger longicornis* P. W. J. MÜLL., *Carpelimus lindrothi* PALM, *Acylophorus wagenschieberi* KIES., *Cyphon hilaris* NYH., *Calambus bipustulatus* (L.), *Cantharis paludosa* FALLÉN, *Rhizophagus parallelocollis* (GYLL.), *Wanachia triguttata* (GYLL.), *Scaptia fuscata* P. W. J. MÜLL., and *Donacia obscura* GYLL.

PIŚMIENNICTWO

- BOROWIEC M., RUTA R., KUBISZ D. 2010: New records of *Claviger longicornis* MÜLLER, 1818 and *C. testaceus* PREYSSLER, 1790 (Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae) in Poland with review of their habits. Pol. Journ. Ent., **79** (3): 261-269.
- BOWESTEAD S. 1999: A Revision of the Corylophidae (Coleoptera) of the West Palaearctic Region. Instrumenta Biodiversitatis. Genève: Muséum d'Histoire Naturelle, **3**: 1-203.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1973: Chrząszcze Coleoptera. Biegaczowate – Carabidae, część 1. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **2**: 1-234.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1978: Chrząszcze Coleoptera. Histeroidea i Staphylinoida prócz Staphylinidae. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **5**: 1-356.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1979: Chrząszcze Coleoptera. Staphylinidae, część 1. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **6**: 1-310.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1980: Chrząszcze Coleoptera. Staphylinidae, część 2. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **7**: 1-272.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1981: Chrząszcze Coleoptera. Staphylinidae, część 3. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **8**: 1-330.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1983: Chrząszcze Coleoptera. Scarabaeoidea, Dascilloidea, Byrrhoidea i Parnoidea. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **9**: 1-294.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986: Chrząszcze Coleoptera. Cucujoidea, część 1. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **12**: 1-266.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1995: Chrząszcze Coleoptera. Ryjkowce – Curculionidae, część 2. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **20**: 1-310.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 2000: Chrząszcze Coleoptera. Uzupełnienia tomów 2-21. Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, **22**: 1-252.
- KONWERSKI SZ., SIENKIEWICZ P. 2005: Leiodidae (Coleoptera) of the Biedrusko range in Western Poland. [W:] SKŁODOWSKI J., HURUK S., BARŠEVSKIS A., TARASIUK S. (eds.): Protection of Coleoptera in the Baltic Sea Region. Wyd. SGGW, Warszawa: 129-136.

- KUBISZ D. 2006: Oedemeridae i Scaptiidae Polski (Coleoptera, Tenebrionoidea). Monografie Faunistyczne, Kraków, **24**: 1-166.
- KUBISZ D., MELKE A. 1994: Rzadkie i nowe dla fauny Polski Staphylinidae (Coleoptera). Część II: Staphylininae. Wiad. entomol., **13** (1): 33-40.
- LÖBL I., SMETANA A. 2003: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 1. Archostemata – Myxophaga – Adephaga. Apollo Books, Stenstrup. 819 ss.
- LÖBL I., SMETANA A. 2004: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 2. Hydrophiloidea – Staphylinioidea. Apollo Books, Stenstrup. 942 ss.
- LÖBL I., SMETANA A. 2006: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea. Apollo Books, Stenstrup. 690 ss.
- LÖBL I., SMETANA A. 2007: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 4. Elateroidea – Derodontoidea – Bostrichoidea – Lymexyloidea – Cleroidea – Cucujoidea. Apollo Books, Stenstrup. 935 ss.
- LÖBL I., SMETANA A. 2008: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 5. Tenebrionoidea. Apollo Books, Stenstrup. 670 ss.
- LÖBL I., SMETANA A. 2010: Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 6. Chrysomeloidea. Apollo Books, Stenstrup. 924 ss.
- MAJEWSKI T. 2008: Atlas of the geographical distribution of fungi in Poland. Fascicle 4. Laboulbeniales. Szafer Institute of Botany, Kraków. 240 ss.
- MELKE A., GRZYWOCZ J. 2002: Kusakowate (Coleoptera: Staphylinidae) odłowione w rezerwacie kserotermicznym „Gipsowa Góra” na Górnym Śląsku. Roczn. nauk. Pol. Tow. Ochr. Przyr. „Salamandra”, **6**: 49-56.
- MELKE A., MACIEJEWSKI K. H. 1999: Badania nad chrząszczami (Coleoptera) Puszczy Boreckiej. Część V. Kusakowate (Staphylinidae). Wiad. entomol., **18** (3): 143-151.
- RUTA R. 2009: Chrząszcze Rynny Jezior Kuźnickich ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatu przyrody „Kuźnik”. [W:] OWSIANNY P. M. (red.): Rynna Jezior Kuźnickich. Muzeum Stanisława Staszica, Piła: 150-177.
- RUTA R., MELKE A. 2002: Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) rezerwatu „Kuźnik” koło Piły. Roczn. nauk. Pol. Tow. Ochr. Przyr. „Salamandra”, **6**: 57-101.
- RUTA R., OWSIANNY P. M. 2004: Rezerwat przyrody „Kuźnik”. Kronika Wielkopolski, **109**: 5-17.
- SMOLEŃSKI M., SZUJECKI A. 2001: Waloryzacja lasów Puszczy Białowieskiej na podstawie struktury zgrupowań Staphylinidae (Coleoptera). [W:] SZUJECKI A. (red.): Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej metodą zoindykacyjną. Wydawnictwo SGGW. Warszawa: 105-176.
- SZUJECKI A. 2008: Chrząszcze – Coleoptera, Kusakowate – Staphylinidae, wstęp oraz podrodziny: Micropeplinae, Piestinae, Osoriinae, Pseudopsiinae, Phloeocharinae, Olisthaerinae, Proteininae, Omaliinae, Oxytelinae, Oxyporinae. Klucze oznacz. Owad. Pol., Toruń, **XIX**, **24a**: 1-229.
- WANAT M., MOKRZYCKI T. 2005: A new checklist of the weevils of Poland (Coleoptera: Curculionoidea). Genus, **16** (1): 69-117.